

Delavska PRAVICA

GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Na delo!

Od dneva do dneva sanjari delavec o lepših in boljših časih. Zdi se mu, kadar se mu slabo godi, da se časi morajo sami od sebe spremeniti, da se krivice morajo zaradi tega, ker so krivice, same popraviti. Najlaže je seveda lagodno sedeti, premišljevati in tarnati, češ vsaj se mora vendarle enkrat spremeniti življenje, da bo tudi tisti, ki dela in trpi pomanjkanje, lahko prilično dobro živel. Taka je miselnost delavstva, ki ničesar drugega ne misli kot to, da se bo nekaj zgodilo brez njega in brez njegovega truda, pri tem pa seveda mirno hodi na delo in gara za žive in mrtve od jutra do večera.

Tako delavstvo res ne zasluži drugega kot to, kar ima. Brez njega lepo gospodarijo drugi, vodijo politiko, socialne ustanove in tako odločajo tudi o njegovem življenju. Delavec pa lepo čaka kdaj se bodo časi spremenili njemu v prid... Toda to čakanje traja že dolga desetletja, pa se vkljub temu ni prav nič spremenilo njemu v prid ampak celo obratno, njemu v škodo. Zaradi svoje brezbriznosti je delavstvo zgubilo ves vpliv, v kolikor ga je še imelo, v svojih lastnih delavskih zavodih in v politiki. Ali so ljudje, ki sedijo v vodstvu Delavske zbornice, Okrožnega urada, Borze dela, delavski zastopniki? Koliko ima delavstvo svojih lastnih delavskih zastopnikov v občinskih odborih, v banovinskem svetu, koliko je imelo zastopnikov v parlamentu in v drugih javnih zastopstvih, bodisi v senatu, v vladi? Nič, ali pa le enega ali dva samo v manj pomembnih zastopstvih. In prav povsod po teh zastopstvih se vodi in odloča delavska politika. In kaj naj pomeni eden ali dva zastopnika tam, kjer sedi na desetine različnih ljudi. Ali naj ta zastopnik v svojih govorih apelira na pravičnost, na ljubezen do delavskega stanu in delovnega človeka. Brezuspšno, ker pri gospodih odloča tisti, kogar oni zastopajo, ne pa nekdo drugi, katerega življenje ne poznajo in se ga ne boje.

Odgovor na vprašanje kdaj bo boljše, je pri tej ugotovitvi kaj lahek. Kadar bo delavec toliko zaveden in toliko zrel, da bo prav povsod, po svojih stanovskih in političnih zastopstvih razglašal vse svoje »kvasi zastopnike« in postavil na ta mesta svoje prave delavske zastopnike, takrat bo imel šele priliko, da bo tok časa preokrenil sebi v korist. To bo šele začetek nove dobe, katero bo pa delavstvo moralo samo ustvarjati in graditi.

Zato pa je vsaka naivnost, da se bodo časi sami spremenili, ne le odveč, ampak celo kvarna. Časi so taki, kakršni so ljudje. Ljudje sami si ustvarjajo svoje življenjske pogoje, sami si kujejo čas. Če je delavstvo brezbrizno, leno in nezavedno za svoja lastna gospodarska vprašanja in za izboljšanje svojega lastnega življenja, nihče na svetu mu tega ne bo dal in tudi ne preuredil družbe, ki naj bi bila zanj dobra in pravična.

Večkrat, posebno v današnjem času, slišimo in čitamo, da smo na pragu nove dobe. To tudi lahko trdi oni, ki mu nov čas ne bo prinesel nič dobrega. Vendarle to trdi, in sicer zaradi tega, da bi tvarne sile novega časa uspeval še vnaprej, da bi ljudje še vnaprej samo sanjarili in pričakovali novih časov brez upa na zmagi.

Toda mi vemo, da bo nov čas treba trdo kovati, delati in zopet delati, da se bo treba za nov čas boriti. Delovno ljudstvo bo moralo postaviti svojega

Zahtevamo odločne ukrepe!

Slepi bi samega sebe, kdor ne bi hotel priznati, da postajajo delovni sloji zaradi sedanjih razmer nervozni. Njihov gospodarski položaj je padel tako nizko, da zahteva takojšnjo od pomoč.

Potek dosedanjega boja proti draginji, je pokazal, da ne dosega svojega namena. Množice se polašča prepričanje, da je ali ta boj neresen ali pa, da ga vodijo nesposobne roke. Tako prepričanje je pa nezdravo in nevarno. Kajti dokler trpin upa, še ne obupa. Če pa ni več upanja, pride na njegovo mesto obup. Zato so ob dvajseti uri potrebni taki ukrepi proti draginji, da bodo dobili delovni sloji v nje zaupanje.

Potrebno je preprečiti diktaturo kapitala. Zaenkrat služijo, in sicer dobro služijo pri nas vse panoge gospodarstva. Zaradi tega se gospodarstvo ne sme odreči, da pomaga pri dviganju kupne moči delavstva in drugih proletarskih slojev s tem, da dvigne plače na primereno višino. Doživljamo pa ravno nasprotno. Nekatera podjetja uvidevajo upravičenost delavskih zahtev, ne morejo pa ugoditi predlogom za zvišanje plač, ker jim to zabranjuje njihova stanovska organizacija. Dolžnost oblasti je, da takoj razpusti take stanovske organizacije.

Veliko rano pri urejevanju razdrapanih gospodarskih razmer predstavljajo razne centralistično urejene gospodarske ustanove z monopolskimi pravicami, pa naj vzamemo katero koli tako ustanovo.

Vse te ustanove so obdane z neko tajinstveno kopreno, tako da ne ve ljudstvo, kaj dela in kako dela. Vse niti se stekajo v Belgradu, po novem že v Zagrebu. Delovanje je brez javne kritike in pod patronanco vladajočih političnih koaliciij. Zaradi tega se ni prav nič čuditi, da je vse skupaj nezdravo, brez iniciative in brez zveze z ljudskimi potrebami in tudi v nasprotju z ljudskimi koristmi.

Če hoče država ustvariti kaj zdravega, mora pripustiti take forume, ki bodo vodeni od zastopnikov vseh slojev naroda, zlasti pa morajo dobiti dovolj močno zastopstvo delavski sloji.

Pojavila se je misel o ustanovitvi gospodarskih odborov. To idejo moremo samo pozdraviti. Za vsako banovino naj bi se ustanovili taki odbori.

lastnega moza, svojo neizprosno in nezlomljivo voljo, da o svojih lastnih vprašanjih hoče in mora odločati samo. Vsak delavec mora v svojo delavsko skupnost, z njo živeti in delati, z njo trpeti in zmagati. Danes ni čas brezbriznosti, ne lagodnosti, ne sanjarjenja, ampak čas dela. Kdor se temu delu odteguje, podpira reakcijo, nazadnjaštvo in odobrava čas, v katerem sam trpi.

Zato pa današnji čas razdvaja človeško družbo v dva dela: V pristaše starih časov, kjer je gospodovala in odločala meščanska strankarska politika, ki je pripeljala človeško družbo v največjo duhovno in socialno zmedenost in v pristaše novega časa, ki naj pomedejo enkrat za vselej s kapitalističnimi nazori o človeku in njegovi družbi in naj da delovnemu človeku zopet tisto odločilno besedo in moč pri vodstvu, da bo on zopet postal to, kar mu je kapitalizem odvzel, to je človek, krona stvarstva.

Za nas, krščanske socialiste, je od-

Iz teh odborov pa centralni odbor. Ti odbori bi morali imeti vso oblast v posameznih banovinah, centralni odbor pa za vso državo. Le na ta način bi se mogla urediti in usmeriti zunanja in notranja trgovina tako, da bi bilo zadoščeno vsem potrebam ljudstva in države. Če bi se vodilo gospodarstvo na predlagani način, bi odpadle sedanje krivice. Smatramo namreč za krivično okolnost, da imajo po nekaterih krajih naše države dovolj surovin, dočim drugod istih surovin občutno primanjkuje. Isto je z živili in z drugimi potrebščinami. Gospodarski odbori bi tudi preprečili dviganje cen življenjskih potrebščin na korist veleposesnikov in spekulantov v škodo pokrajina, ki morajo živila uvažati. Tako mora na primer Slovenija že dolgo vrsto let plačevati visoke cene za pšenico v korist omenjenih slojev. Le na ta način bi bile rešene posamezne pokrajine od popolne odvisnosti sedanjih gospodarskih ustanov z monopolskim značajem, obenem pa od enostranskega reševanja gospodarskih zadev.

Reorganizacija našega gospodarstva je nujna in neodložljiva. Dosedanje stanje mora roditi hude posledice za državo in pokrajinsko gospodarstvo. Neizbežna posledica dosedanjega stanja bo: Pomanjkanje surovin. Zaradi pomanjkanja surovin bodo prenehala

podjetja z obratovanjem. Če ne s popolnim, prav gotovo pa z delnim.

Delna ali pa popolna ustavitve obratov bo imela za posledico brezposelnost med delavci in nameščenci.

Druga težka posledica bo pomanjkanje sredstev za prehrano. V Sloveniji je že drugi mesec pomanjkanje koruze. Sedaj se je pridružilo še pomanjkanje pšenice in pšenične moke. Poleg tega primanjkuje še mnogo drugih živil.

Posledica tega je stalno dviganje cen. Zaradi skrajšanja obratovanja je kupna moč delovnih slojev padla že sama po sebi. Draginja je pa to ukrnjeno kupno moč ubila najmanj za 50%. Tako stanje je zelo nezdravo.

Priznamo, da je tak položaj, da se gotovim posledicam svetovnih razmer, med katere spada tudi draginja, ni mogoče izogniti. Trdimo le to, da ni potrebno, da smo prišli v tako hudo stisko in da še ni konec dviga draginje. To našo trditev podkrepljujejo razmere v sosednjih vojujočih se državah, ko se niso cene skoraj nič dvignile in pa tudi nevojujoče države. Saj pravijo poročila, da so se v sosednji Madžarski cene dvignile do sedaj le za 15%. Pri takih poročilih se ljudstvo opravičeno vprašuje: »Zakaj je drugače pri nas?«

Tekstilna industrija pripravlja selitev

V teh težkih dneh, ko tekstilna industrija preživlja svojo prvo težjo krizo se vsak dan bolj trdovratno širijo vesti, da se bodo večja tekstilna podjetja preselila s stroji in inventarjem nekam na jug, nekatera celo dalje preko meja naše države.

Človek se nehote vprašuje, če tam na novem mestu ne bo pomanjkanja surovin, posebno za tista podjetja, katera nameravajo prenesti svoja podjetja v okolico Belgrada. Saj je to vendar ista država in česar ni tu, ne more biti tudi tam.

Naj že bo kakor koli! Videti je, da ti načrti za selitev niso novi, le ugodne prilike so čakali. Danes, ko manjka

surovin, je to lep izgovor, in ko je v podjetjih malo delavcev, se bo z manjšimi žrtvami izvršilo. Delavci so že tako na cesti in jim ni pomoči, zato je sedaj najbolj ugoden trenutek za take zamisli.

Kaj se je tedaj naenkrat zgodilo, da tekstilna industrija, ki je pri nas zaposlovala največje število delavcev in ki je bila vseskozi polno zaposlena, sedaj seli sedeže svojih družb in obrate proti jugu?

Pogledati je treba, kdo so lastniki, in odgovor na stavljeno vprašanje je tu. Lastniki so po veliki večini tujci. Mnogi niti prav ne vedo, kje stoji njihovo podjetje.

Ker se bojijo raznih nevesčnosti, ki so mogoče zaradi vojne v Evropi, je treba stroje zavarovati in prenesti v bolj varne kraje. Tako so v Mariboru pri Docktor in drug že lepo vrsto strojev postavili v zaboje in čakajo samo kakkega brzojavnega naročila, pa bodo romali naprej.

Kapital niti malo ne misli na potrebe in koristi delavstva. Kakor hitro čuti, da postajajo tla prevroča, gre dalje, ne meneč se za tisoče, deset-tisoče delavcev in njihove družine.

In vendar vsi vemo, da je ta panoga industrije uživala pri nas vse mogoče predprave. Sedaj, ko bi morala skupno z delavstvom prenesti tudi kake žrtve, pa se bo vsem tem umaknila. To je izkoriščanje javnih oblasti in tudi delavstva. Dokler so tekli v blagajne lepi dobički in so jih mogli nositi preko meje v druge države, je bilo dobro, sedaj, ko so v tem pogledu nastopile razne težave in omejitve, pa je treba poiskati novih žrtev, ki bodo zopet dale novih ugodnosti.

Poleg tega, da delavstvo trpi zaradi pomanjkanja surovin in mora delati v skrajšanem delovnem času, v neka-

Strokovna poročila

Položaj lesnega delavstva

V lesni industriji so vladale vse do zdaj zelo neurejene razmere. Neurejenost razmer je zelo povečala veliko lesno krizo, ki je vladala na lesnem trgu dolgo vrsto let. V zadnjih dveh letih je pa kriza na lesnem trgu popustila in razmere so se začele naglo popravljati. Les je dobil ceno in kupčije so dobre. S tem so se nekoliko popravile tudi delovne razmere lesnega delavstva vendar še daleč ne toliko, kolikor se je izboljšal lesni trg sam. Vsak delodajalec je hotel v prvi vrsti nadomestiti to, kar ni mogel za časa lesne krize, ko je imel les res nizko ceno.

Da se delovne razmere lesnega delavstva vključno z dobrim razmeram na lesnem trgu niso popravile je krivo delavstvo samo, ker si teh razmer ni znalo urediti in ker zato ni pokazalo dovolj smisla. Zelo mnogo je lesnega delavstva, ki še sploh ne ve, da obstojajo delavske strokovne organizacije, da je v državi socialna zakonodaja, ki ureja delovno razmerje, da mora delavstvo voliti obratne zaupnike itd.

V Sloveniji je zaposlenega 12.500 lesnega delavstva. Od tega je organiziran le majhen odstotek. Da je nezavednost lesnega delavstva in nezanimanje za organizacijo še tolikšna, je vzrok tudi v tem, ker so velik del teh delavcev še mali kmetje in takozvani kajzarji. Čeprav se tem tudi slabo godi, vendar ne pokažejo toliko borbenosti kakor ostali proletarijat, ker čutijo še neko gotovost v mali peščici zemlje, ki je okrog hiše. Precejšnje število lesnega delavstva tvorijo tudi kmečki sinovi, ki delajo v lesnih podjetjih na žagah ali kjer koli v lesni stroki samo za približek, ker imajo hramo in stanovanje doma in potrošijo mezdo samo za obleko in nedeljsko zabavo.

Iz omenjenega vidimo, da pravega borbenega lesnega delavstva še nimamo, kar je vzrok slabim gnotnim razmeram in velikim neurejenostim.

Vzrok neurejenih razmer je pa tudi v tem, ker je težko razlikovati med potrošnjo lesa za lastno uporabo ter med prodajo in spravljanjem lesa za kritje domačih potreb in pravo lesno trgovino. Lesni trg je pri nas še precej neorganiziran, kar ima tudi v delovnih razmerah svoje posledice.

Toda od vseh vzrokov pa ostane še vedno največji in že v začetku omenjeni vzrok: nevednost in nezavednost lesnega delavstva, kako si pomagati iz težav in urediti delovne pogoje.

V nekaterih krajih se je lesno delavstvo že organiziralo, posebno v največjih centrih, kakor v Gorenjskem kotu okrog Bohinja, nekoliko na Notranjskem in tudi precejšen del v Savinjski dolini. Vendar pa ostane še ogromno polje za strokovne organizacije.

V veliko korist slovenskega lesnega delavstva je, da se organizira v strokovni organizaciji.

Prva naloga lesnega delavstva je, da se izobrazijo, da spozna socialno za-

terih obratih pa je že celo brezposelno, mu jemljejo živce še s tem, da bo zaradi selitve te industrije popolnoma ob zaslužek. Ali se je potem čuditi, če v tem obupu segajo delavci po vseh mogočih sredstvih, da organizirajo razne deputacije, hočejo protestno stavko itd. Vse to dokazuje, da je delavstvo vsak dan bolj nervozno in da izgublja živce.

V interesu ne samo vsega prizadete delavstva, marveč vsega naroda je, da se takemu špekuliranju z desetisoči delavskih življenj naredi temeljit konec. S čigavimi žulji so nastale te velikanske tekstilne tovarne? Naši delavci so jih ustvarili. Zato se naj podjetja nacionalizirajo in ostanejo narodu! Ze naši vodilni državniki so večkrat naglašali, da bodo v tem pogledu potrebne reforme, ker končno niso podjetja tu samo zaradi lastnega dobička, marveč zaradi običaj ljudskih koristi, katerim morajo biti podrejena.

Pri tekstilni industriji nastopa sedaj tak trenutek. Če hočemo ohraniti tisočim zaslužek in obstoj, jih ji treba zaščititi. Zato omejite neomejeno in svobodno razpolaganje kapitalov, ki naj se, kakor se morajo vsi drugi, predrediti koristim obče narodne skupnosti!

konodajo. Vse to bo pa moglo doseči le v svobodni strokovni organizaciji. Jugoslovanska strokovna zveza je na področju lesnega delavstva ogromno storila. In še več bi bilo storjenega, če bi se lesno delavstvo še z večjo vneto oklenilo svoje JSZ. Omeniti moram, da se je predvsem lesno delavstvo v gornji Savinjski dolini resno pričelo zavedati svojih nalog na strokovnem polju. In tudi uspehi ne izostajajo. Naj bodo te vrste napisane v vzpodbudo tem tovarišem in v opomin onim, ki še vedno oklevajo in iščejo rešitve vse drugod kakor tam, kjer jo lahko najdejo. Problem je zelo enostaven. Zgraditi moramo močno strokovno organizacijo, in kar je glav-

Lesno delavstvo v Zadretski dolini je uredilo svoje delovne pogoje

V torek 28. avgusta je bila na okrajnem glavarstvu poravnalna razprava med JSZ in delodajalci lesne stroke iz Zadretske doline. Na tej razpravi, ki jo je vodil g. dr. Strehovec je bil sklenjen sporazum med delavci in delodajalci. Podpisan je bil zapisnik, ki ureja delovne pogoje. Delavstvo v Zadretski dolini se je že dalj časa borilo za ureditev delovnih razmer, posebno, ker so bile te za dolino ob Savinji zlasti v Ljubnem že urejene. Delavstvo v Ljubnem, v Radmirju in v okolici je že več let v organizaciji in so zato tudi razmere nekoliko ugodnejše kakor v Zadretski dolini. Tudi sklenjeni sporazum še ne določa tako ugodnih pogojev kakor so v Ljubnem, vendar je tudi podpisani sporazum lep napredek in uspeh lesnih delavcev Zadretske doline. Plače so v Zadretju že od nekdanj posebno za splavarje nekoliko nižje kakor okrog Ljubnega.

Najvažnejše določbe sklenjenega zapisnika so: Plače splavarjev za vožnjo od Kroke do Rugljice 375 din, plače tesačev za kubični meter 40 din, za ostale delavce I. razreda 50 din na dan.

Nadure se plačujejo s 50 odstotnim pribitkom, prav tako se z istim pribitkom plača tudi delo ob nedeljah in praznikih. Za lovljenje lesa ponoči se plača 100% pribitek.

Sedaj je največja dolžnost delavcev v Zadretski dolini, da bodo skrbeli, da se bo sporazum, ki je bil podpisan tudi v resnici izvajal. Izvajal se bo samo tedaj, če bo delavstvo organizirano in enotno. Naloga delavstva je, da se v celoti organizira v JSZ in naj vsak že organiziran tovariš pritegne

Po dolgotrajnih pogajanjih dosežen sporazum med delavci in Združenimi opekarnami

V petek prejšnjega tedna se je na mestnem poglavarstvu vršilo nadaljevanje poravnalne razprave o mezdnem sporu med JSZ in Združenimi opekarnami društva na Viču in Brdu.

Ker je podjetje odklanjalo vsako zvišanje plač, so delavci stopili v stavko, ki je trajala teden dni. Mestno poglavarstvo je nato za 5. avgust sklicalo poravnalno razpravo, na kateri se je dosegel sporazum, in sicer tako, da bo podjetje zvišalo mezde za 6%, delavci pa gredo na delo. Poleg drugega je bilo dogovorjeno, da tako oblast kot podjetje ne bodo zaradi tega izvajali med delavci nobenih represalij. Podjetje je še na razpravi izražalo bojazn, da ne bi mogoče po stavki trpela produkcija in ne bi delavci dela sabotirali. To se seveda ni zgodilo in so delavci v polni meri vršili svoje delo. Na razpravi se je še dogovorilo, da se bodo, čim bo upostavljeno normalno stanje, sestali zastopniki delavcev in podjetja, izdelali zapisnik in ga predložili oblasti.

Ta razgovor pa so Združene opekarnice čim so delavci začeli z delom, kategorično odklanjale. Podjetje je izjavilo, da je svojo dolžnost izvršilo in nima kaj z delavci razgovarjati, kljub temu, da je bilo že na razpravi ugotovljeno, da se ima oblasti predložiti dosežen sporazum. Podjetje je namreč kar samo o tem obvestilo oblast in smatralo, da je zanj s tem začela končana. Takega postopanja delavstvo še ni doživelo v nobeni borbi. Toda tu se je hotelo delavce s tem, ker so

no, delavstvo se mora izobraziti, da bo kos svojemu položaju. Lesno delavstvo mora prav sedaj, ko je lesna konjunktura ugodna, izkoristiti položaj in se uveljaviti, saj je itak moralo dolgo vrsto let trpeti zaradi silovite krize. Prirediti izobraževalne sestanke, predavanja, čitati in širiti naš delavski časopis »Delavska pravica«. Kratko povedano: vsak lesni delavec mora natanko spoznati svoj delavski položaj, poznati dobro položaj svoje stroke in razmere, ki vladajo v njej. Le na ta način bomo lahko postavljali tudi svoje zahteve in jih izpeljali, ko bodo stali za njimi res izobraženi delavci. S takim delom bomo tudi izgradili našo delavsko skupnost in doprinesli svoj del k borbi ostalega slovenskega proletariata. Danes moramo živeti z odprtimi očmi in ne smemo zamuditi nobenega trenutka, da lahko utrdimo svojo delavsko skupnost, ki naj bo merilo naših uspehov, borb in dejanj.

S. K.

Jarški tekstilci v mezdnem gibanju

Zaradi rastoče draginje so tudi delavci tovarne »Indusplati« v Jaršah začeli gibanje za zvišanje plač. JSZ je kot predstavnik tega delavstva predložila podjetju vlogo, v kateri je obrazložila, v kakšen položaj je zašlo delavstvo zaradi draginje in da je zato treba zvišati delavske zaslužke.

Podjetje je odgovorilo obratnim zaupnikom in JSZ, da je glede zvišanja plač vezano na sklepe »Zveze tekstilnih delodajalcev Slovenije«. Dalo pa je izjavo, da bo predložilo zvezi in tudi podpiralo primeren predlog, ker uvideva težak položaj delavstva.

V nedeljo 1. septembra pa je bilo v Jaršah delavsko zborovanje. To zborovanje, katerega je vodil predsednik skupine JSZ iz Jarš tov. Skofic, je pokazalo, da postaja položaj vse bolj resen in težak. Delavstvo je na tem zborovanju soglasno postavilo zahtevno, da se morajo urne mezde povišati za 1 dinar na uro. Na sestanku je potrdil o draginji in razmerah v tekstilni industriji zastopnik JSZ tajnik Rozman.

Udeležba je bila zelo velika. Zborovanje je pokazalo, da so se jarški delavci zgrnili okrog svoje organizirane skupnosti in da se bodo borili, da si vsaj delno izboljšajo žalostni položaj, v katerega so zašli zaradi sedanjih razmer.

Mizarski pomočniki zahtevajo minimalno tarifno lestvico

Že nekaj let se bore mizarski pomočniki, da bi uveljavili za mizarska podjetja kolektivno pogodbo in uredili oziroma dosegli vsaj primerne plače. Toda vsi naporji so bili brez uspeha. Precejšen vzrok je v tem, ker velik del pomočnikov stoji izven vrst organiziranih pomočnikov. Pa ne samo pomočniki, tudi uvidevnejši delodajalci so za to, da bi se naredil red in preprečila nelojalna konkurenca na račun delavskih plač.

Ker tedaj ni bilo mogoče doseči reda, so pomočniki začeli akcijo, naj se uveljavi tarifna lestvica, katere je predvidena v uredbi o minimalnih mezdah.

Predlog, katerega so sestavile delavske strokovne organizacije skupno z Delavsko zbornico, je bil v petek 30. avgusta predložen na anketi, katero je sklicala v tej zadevi kraljebanska uprava. Poleg pisemne predstavitve so zastopniki delavskih strokovnih organizacij še ustmeno obrazložili in utemeljili nujnost in potrebo, da oblast predpiše minimalno tarifno lestvico za mizarske pomočnike.

Tozadeven predlog, na katerega so se zedinile vse strokovne organizacije, izgleda takole:

1. Višina mezd se odreja z upoštevanjem kategorije delavstva, kraja, kjer se nahaja podjetje in dobe zaposlitve v stroki, za katero ima položen izpit. Po dobi zaposlitve v stroki se deli le kvalificirano delavstvo

a) V prvo skupino krajev spadajo: vsa mizarska podjetja industrijskega značaja, ne oziraje se na kraj, ter vsa mizarska obrtna podjetja na območju mizarskih združenj v Ljubljani, Št. Vidu nad Ljubljano in Mariboru.

b) V drugo skupino krajev spadajo: obrtna mizarska podjetja v srezih Celje, Kamnik, Kranj, Laško, Litija, Logatec, Novo mesto, Ptuj, Radovljica, Skofja Loka in Ljubljana-okolica, v kolikor ne spadajo v prvo skupino.

c) Vsi ostali kraji spadajo v tretjo skupino.

2. Doba zaposlitve se šteje od dneva položenega pomočniškega izpita, in sicer samo stvarno v stroki odslužena doba, ki se dokaže z izpričevali, odnosno podatki iz poslovne knjižice.

Po dobi zaposlitve se deli kvalificirano delavstvo v tri grupe, in sicer:

a) Od dneva položenega izpita do treh mesecev zaposlitve po izpitu;

b) po treh mesecih zaposlitve po izpitu in do dovršenih treh let zaposlitve;

c) po treh letih zaposlitve.

3. V pod tč. 2. določene roke se šteje le službena doba, prebita v dotični stroki za katero ima delavec položen izpit, ne pa tudi zaposlitev v drugih vrstah službe.

1. Mezde znašajo na uro:

Kategorija	Zaposl. skupina	Krajevna skupina		
		I	II	III
preddelavci kval.	—	8,50	7,50	6,50
delavci-ke	1	4,50	4,25	4,—
delavci-ke	2	5,50	5,25	5,—
delavci-ke	3	6,50	6,—	5,50
Polkvalif. strojni		4,50	4,—	3,75
delavci-ke politirke		4,—	3,50	3,25
Nekvalif. delavci-ke		3,75	3,25	3,—

2. Za osebe, ki dobivajo mesečno plačo, se določi plača mesečno s 25 dnevnimi plačami.

S tem, ako bo oblast predpisala tarifno lestvico urnih mezd mizarskih pomočnikov, bo vsaj nekoliko urejeno to pereče vprašanje.

Pri vsem tem pa je treba naglasiti, da tudi predpis te lestvice ne bo vsega uredil. Pomočniki se morajo še enkrat zavedati, da so brez organizirane skupnosti v borbi proti krivicam, ki jih je tu zelo veliko, brez vsake moči. Zato ne čakati rešitve od raznih uredb, marveč je treba vstopiti tudi v vrste organiziranega delavstva. Ta skupnost je šele prava garancija, da se bodo tako zakoni kot uredbe izvajale.

Oglase v našem listu bere nad 20.000 ljudi. To povejte tudi vašim trgovcem!

Sostro

Krščanska delavska mladina uprizori 8. septembra ob pol 4 popoldne na vrtu g. Svetka (»Pri kovaču«) kmečko komedijo »Voda«. Pri igri sodeluje znana godba iz Dev. Mar. v Polju. Zaradi velikega zanimanja za igro in ker se bo uprizorila samo enkrat, si preskrbite vstopnice v predprodaji. — Vabljeni!

Anketa za pomoč tekstilnemu delavstvu na banski upravi

Na banski upravi si je vršila 5. septembra anketa o vprašanju zaposlitve in pomoči tekstilnemu delavstvu.

Na tej anketi se je razpravljalo, kako zaščititi tekstilno delavstvo in preprečiti redukcije in odpušcanje delavstva, kakor tudi ustavitve obratov in selitev industrije na jug.

Število zaposlenega tekstilnega delavstva je padlo letos do julija za preko 1000 delavcev, ki so bili odpušteni iz posameznih obratov. Točnega pregleda čez tekstilno industrijo ni, ker se položaj stalno menjava. Danes odpove ta tovarna vsemu delavstvu, jutri zopet odpoved prekličje, druga pošlje delavstvo na brezplačen ali nekateri tudi na plačan dopust, v tretjem obratu se skrči delovni čas itd. Delavstvo ne prosi podpor ali miloščine. Ono predvsem želi rednega dela in zaposlitve.

Ker se pa vrše redukcije, je treba in nujno potrebno, da se takoj organizira obstanek tega delavstva.

Najprej je treba zagotoviti delavstvu, da bo deležno pomoči od nosilcev delavskega zavarovanja, za katero plačuje, to je OUZD-ja, predvsem Borze dela.

Ker se zmanjšuje delovni čas in mora delavstvo na dopust — plačan in neplačan, prijavljajo delodajalci delavce po povprečnem zaslužku in na ta način, prehajajo delavci v nižje zavarovanje, kar tudi zmanjšuje njih pravice in podpore. S prekinitvijo zavarovanja se prekinejo ali vsaj okrnejo tudi pravice do podpor od Borze dela. Zato je nujno, da se skliče posebna konferenca nosilcev delavskega zavarovanja in naj ta skupno z delodajalci in delavci najde način, kako najbolje zagotoviti delavstvu pravice in podpore.

Na anketi je bilo predloženo delodajalcem, naj ti dajo enkratni prispevek nezaposlenemu delavstvu, in sicer: samcem 14-dnevno, poročenim pa 4-tedensko mezdo. Onim pa, ki jih je zadela delna redukcija, pa naj delodajalci priznajo: samskim 50%, poročenim pa 75% izgubljenega zaslužka. Nadaljnjo še enkratno podporo kakor delodajalci, pa naj bi dale tudi javne ustanove (Banska uprava, Bednostni sklad, Borza dela, občina). Ta podpora naj se izplača le tistim, ki se izkažejo, da niso dobili drugod zaposlenje.

Borza dela naj bi dajala tudi izredne podpore prizadetim, kajti če bi se zgodilo, da bi bilo odpuščenih večje število delavcev, bi ti gotovo padli na breme Borze dela.

Predlagan je bil tudi predlog, naj se ustanovi poseben fond in se likvidira sedanji Bednostni fond, ki naj ga upravljajo delodajalci in delavci sami. Kontrolo naj pa vrši banska uprava. V ta fond naj se takoj pretvori sedanji Bednostni fond.

Uredi naj se takoj delovno razmerje z novo kolektivno pogodbo in naj se pogajanja nadaljujejo od tam, kjer so se lansko leto razbila.

Delodajalci so se izjavili, da imamo sicer želje, v katerih smo enotni nosilci, vendar je uresničenje teh precej težko.

Predsednik Združenja tekstilnih delodajalcev je izjavil, da je proti privatni dobrodelnosti in proti obvezi, da bi tekstilna industrija plačala po našem predlogu enkratni prispevek reduciranim delavcem. So pa takoj za ustanovitev posebnega fonda, ki naj ga upravljajo delodajalci in delojemalci pod kontrolo banske uprave. Vendar ga vezemo na to, da se tudi banovina obveže, da bo prispevala svoj del. Upoštevanja vreden je predlog, da naj se ustanovi poseben fond, ki naj obsega vso našo gospodarsko skupnost in naj se misli na celoto, ker taka kri-

za, kot je sedaj doletela tekstilno industrijo, lahko zajame tudi ostale industrije in se proti takim slučajem že vnaprej zavarujemo.

Zaradi surovin so delodajalci izjavili, da so storili vse in da še delajo na tem, da se te priskrbijo, vendar so velike težave. V prihodnjih dneh bo pogajanja v Italiji zaradi nakupa bombaža. Iz Rusije ga bomo sicer dobili, vendar še ni gotovo kdaj.

Kar se pa tiče selitve naše industrije na jug, bi morala pa odločno vmes poseči država sama, ker so tu posamezniki in razna združenja brez moči, tudi banovina ne more dosti napraviti. Za vsako selitev je treba novih koncesij in tu bi moral Zemeljski odbor prenehati z izdajo teh.

Posebnih zaključkov na anketi ni bilo, ker so delodajalci izjavili, da morajo o vsem konzultirati svoje članstvo. Izjavili so tudi, da ne bo nobenih posebnih ovir za sklenitev nove kolektivne pogodbe.

Sedaj je postavljen temelj, na katerem pa je treba graditi najprej, če hočemo, da bomo rešili tekstilno delavstvo lakote in bede, ki sedaj grozi.

Do naših krajev

Jesenice

V nedeljo 8. septembra bo članski sestanek ob pol 10 dopoldne v pisarniških prostorih. Ker že dalj časa ni bilo sestanka in je veliko važnih stvari, da se o njih pogovorimo, je dolžnost vsakega člana, da se sestanka udeleži. Ni dovolj, da si samo član v plačevanju članarine, ker je le toliko uspehov, kolikor je zavednosti in borbenosti članov. Zato vsi na sestanek!

Trbovlje

Naj pa bo pavovo perje! Našemu izurjenemu dopisniku »Delavske politike« se je zopet nekaj zasanjalo. Napisal je, kako se voditelj belih hvaleži zaradi intervencije kovinarjev za napredovanje kategorij. Resnici na ljubo povemo sedaj, ko smo izzvani, da so zaupniki socialistov intervenirali za te delavce le v toliko, kolikor je bilo med njimi bodočih zetov. Delavci, ki so to opazili, so pač premišljevali, koliko mest bi se še dalo dobiti za kako ožje sorodstvo teh zaupnikov, ker se izplača, če se pri tem dobi višja kategorija pri rudniku. — Zaupnik belih pa je posredoval tudi za tiste, kateri imajo več službenih let in so brez dvoma prvi upravičeni dobiti višje plače. Zaupnik rdečih je videl samo enega. No, tudi to mu oprostimo, če enkrat spregleda. Samo tega mu ne moremo, če se potem jezi, ako drugi popravi njegovo zmotno. Najbolje pa je, če sam vpraša dotične delavce, pa mu gotovo povedo celo storijo o tej stvari. — Glede denunciranja na zunanem obratu pa vljudno vprašamo g. dopisnika, da nam pove tudi ime grešnika. Mi smo vprašali tam zaposleno delavstvo, kdo je neki bil, in nismo mogli zvedeti imena. Morda se je tudi to dopisniku sanjalo.

Članski sestanek skupine se vrši v ponedeljek 9. t. m. ob 5 popoldne v prostoru tajništva. Podano bo poročilo o delu bratovske skladnice. — Vse člane pozivamo, da se sestanka udeležijo!

Goričane

Na praznik malega šmarna praznuje 80-letnico rojstva članica skupine papirničarjev JSZ tovarišica Debeve Marija. Obenem praznuje letos tudi še drug redek jubilej, to je 60-letnico službe v tovarni. Malo je danes v vrstah naše organizacije članov v tako visoki starosti. Še manj pa je takih, kakor naša tovarišica Marija, ki že skoro 40 let zvesto stoji v naših vrstah in se za organizacijo tudi mnogo žrtvuje. Da se je naša skupina v dobi po svetovni vojni tako visoko dvignila, je v prav veliki meri tudi zaslug tovarišice Marije. Kolikokrat je hodila v dežju in snegu v oddaljeno Presko na razne seje in sestanke. Kolikokrat je med delavstvom agitirala za organizacijo in bodrila ravno nejnepredoljnejše člane k njihovim članskim dolžnostim. Bila je za organizacijo kakor tudi za strežbo bolnim delavcem prav rada vsako uro na razpolago. — Draga tovarišica Marija! Ko praznuješ ta dva lepa življenjska

Dne

8.

septembra 1940 bo v Kranju

II. obrtniška tombola v prid obrtnega doma v Kranju

Nad 35 tombol in 500 drugih dobitkov. Razstava dobitkov od 1. do 8. septembra 1940 v gimnazijski telovadnici. — Oglejte si jih! Preskrbite si tablice! — Število tablic omejeno!

Kranj

V nedeljo 8. septembra ob 9 dopoldne bo v prostorih pri Lukežu seja vseh odborov, obratnih zaupnikov in organizacijskih zaupnikov. Ker je seja zelo važna, prosimo polnoštevilne udeležbe. Kdor je v zaostanku s članarino, jo ob tej priliki lahko poravnava, ker bodo blagajniki navzoči.

Dne 8. septembra popoldne bo velika obrtniška tombola na Glavnem trgu v Kranju. Ker bo po množini in vrednosti dobitkov prekašala vse dosedanje tombole, priporočamo vsemu delavstvu, da se je udeleži.

V nedeljo 8. septembra se ob 9 dopoldne vrši v prostorih JSZ pri »Lukežu« v Kranju seja strokovne zveze tekstilnega delavstva. Na seji se bo razpravljalo o nastalem položaju v tekstilni industriji. Odbor strokovne skupine, organizacijski in obratni zaupniki iz posameznih tovarn so dolžni, da se seja polnoštevilno udeležijo. Govorilo se bo o akciji strokovnih organizacij in o konferenci, ki se je vršila 3. septembra na banski upravi. Vprašanja so zelo važna, zato je dolžnost vsakega, da se seja udeleži.

Hrastnik

Pri nas v Hrastniku imamo poleg rudnika tudi kemično tovarno in steklarno, kar je splošno znano tudi po vsej domovini. Da to ugotavljamo, je važna za sledeči primer: Rudnik v Trbovljah zaračuna rudarju steklo za jamsko svetilko (če ga rudar ubije, kar se pri delu kaj rado zgodi) za din 4.70. Rudnik v Zagorju zaračuna za isto steklo 5 din. V Hudi jami samo din 5.80. V Hrastniku pa stojimo s ceno najvišje, in sicer kar 8 din. Tudi pri nas je bila cena nižja, a se je letos dvignila skoro za 100%. Torej steklarna doma, pa najvišja cena. Kaj praviš, tovariš urednik? In kaj pravite k temu vi rudarji? Treba bo nekaj ukreniti, pravim jaz! Org.rudar!

Otiški vrh

V nedeljo 15. septembra bo za tekstilno delavstvo iz tovarne Ornič-Mitrovič sestanek, ki bo po maši ob 9 dopoldne v gostilni »Pridgar« v Sent Janžu. Sestanka so se udeležili zastopnik JSZ strokovni tajnik tov. Pestotnik iz Ljubljane. Na sestanku se bo razpravljalo o težkem položaju tekstilnega delavstva, o akciji, ki so jo začele strok. organizacije, in o konferenci, ki se je vršila 3. septembra na banski upravi v Ljubljani. Dolžnost vsakega delavca je, da se sestanka gotovo udeležijo. Nobenih izgovorov, da ni časa ali da te mogoče kateri od vodstva tovarne ne vidi. Vsi izgovori so v sedanjem času brez pomena. Delavstvo mora stopiti odločno na plan, da pokaže vsej javnosti, da ne zahteva nič drugega, kot kruh za preživljanje svoje družine.

Strokovni svet

Dne 1. septembra se je vršila v Ljubljani seja strokovnega sveta JSZ. Na tej seji je bilo sprejetih več važnih sklepov o pozitivitvi našega strokovnega dela. Izčrpnije poročilo o tej seji bomo priobčili v prihodnji številki.

Nekaj za juriste

Kakšne važne posledice bi imela okolnost, da bi tvorile v upravnem odboru podjetja ali pa ustanove večino osebe, ki po zakonu sploh ne bi mogle biti upravni odborniki?

Vprašanje je: Ali so sklepi takega upravnega odbora obvezni? Zlasti še sklepi, ki posegajo občutno v gospodarstvo dotičnega podjetja ali ustanove ali pa v razmere uslužbencev?

b) Kdo je dolžan, da napravi red v takim protizakonitem stanju.

Tovariše juriste vabimo, da se oglašate s svojimi mnenji.

Razgledi

Ostri spopadi nad Anglijo so se vršili ves pretekli teden. Nemška letala so prihajala val za valom nad London, pristanišča in industrijska mesta. Angličani dajejo povsod močan odpor ter napadajo nemške bombnike tako nad Kanalom kakor nad angleško obalo. Vsako noč so se vrstili tudi napadi angleških letal na nemška mesta. Angleska letala so imela za cilj predvsem tovarniška mesta in železniške zveze. Odkar pa se je konec tedna nemška borba prenesla v veliki meri nad glavno mesto London, so se pričeli vsako noč tudi letalski napadi nad Berlinom. Angličani so nad Kanalom organizirali močno protiletalsko obrambo. O poročilih obeh strani je težko poročati, ker so si popolnoma nasprotna. Na končni izid vojne poročila ne bodo vplivala, pač pa resnični dejanski stan. Kmalu bo mesec dni od začetka napada na Anglijo. Anglija nudi še vedno prav tak odpor kot od začetka. Med tem časom so se začeli tudi angleški nočni letalski napadi na italijanska industrijska mesta.

Nemčija in Italija sta razsodili, koliko ozemlja mora Romunija odstopiti Madžarski. Obe državi politike osi sta močno podprli Madžarsko, ki je resnično ves čas vodila politiko z Rimom in Berlinom. Romuni so se močno upirali, da bi odstopili večje dele ozemlja Madžarom. Zato je že na vsem jugovzhodu zavladala nervoznost — prav tako tudi v Berlinu in Rimu, ki nikakor nista pripravljena na to, da bi med napadom na angleško ozemlje in njene kolonije mogla misliti na vojne zapletljaje na Balkanu. Spor med Romunijo in Madžarsko je zato moral biti rešen v enem dnevu.

Narodno žalovanje v Romuniji je bila prva posledica izgube velikega dela romunskega ozemlja. To žalovanje pa je v začetku tega tedna zavzelo že zelo velik obseg. Kmetije in vojniki so zasedli utrjene črte nasproti Madžarski, češ da se ne umaknejo pred Madžari. Po mestih so se pričele velikanske demonstracije, ki so tako narastle, da je vlada smatrala za potrebno, da pošlje na ulico vojaštvo in oklopne avtomobile. V Brusovu so demonstranti vdrl v nemško konzularno poslopje. Po vseh teh poročilih je videti, da so demonstracije zavzele že takšen obseg, da je vlada komaj še gospodar položaja. Vlada je v tork iz strahu pred Nemčijo in Italijo prepovedala vsakršno narodno žalovanje. Pričela je zapirati voditelje gibanj, ki se nočejo sprijazniti s tem, da Madžarska zaseda del romunske zemlje. Sedanjosti možje na vladi dajejo izjave, da se bo Romunija brezpogojno naslonila na politiko osi Rim-Berlin.

Skrbi zaradi Romunije so našle prvega izraza v tem, da sta Italija in Nemčija ostro protestirale pri romunski vladi zaradi izgredov proti nemškimi zastopnikom, od katerih so bili nekateri tudi dejansko napadeni. Zahtevali sta takojšnjo ustavitve vseh demonstracij. Madžari pa so z zasedbo določenega ozemlja začeli že pred 5. septembrom, ki je bil določen prvotno kot dan za začetek zasedbe. Zabeležiti je treba tudi vesti ameriških radijskih postaj, da se je v ponedeljek v nemških poluradnih krogih govorilo, da bodo nemške čete prisiljene zasedsti romunsko ozemlje, če romunska vlada sama ne bo mogla takoj napraviti reda. Val nemirov se v tork v Romuniji še ni polegel.

Poročila iz Moskve povedo, da Rusija nikakor ni vzela na znanje sporočila Nemčija in Italije, da Romunija

ne spada pod interesno področje Rusije. Po poročilih o pregledu prvega leta vojne je napovedovalec radia poročal, da se nam obeta dolgotrajna vojna, v kateri bo tudi Rusija težko ostala do konca nevtralna. Rusija je zaključila ta teden prve 30 dnevne zelo velike manevre. Ob zaključku je vojni minister napovedal, da se bodo ti največji manevri še nadaljevali v prav tako velikem obsegu v okrožju Črnega morja in Sibirije. O spopadih na romunsko-ruski meji in madžarsko-ruski meji ob koncu tedna ni bilo poročil. Vendar napetost na vseh teh južno-vzhodnih predelih ni še minila. Dokler ne bodo minili veliki ruski manevri, gotovo tudi niso minile vse nevarnosti za kake velike spremembe.

Silno oboroževanje Amerike, ki iz dneva v dan narašča, je gotovo znak, da vse države računajo z dolgo vojno

Poselska zveza

Službeni jubilej. 16. avgusta letos je preteklo 30 let, odkar je stopila gospodična Lekše Alojzija kot kuharica v službo pri g. dr. Zirovniku, odvetniku v Ljubljani. Ves ta čas je svoje delo vestno in marljivo izvrševala v veliko zadovoljnost gospodarjevo, ker je vse svoje moči posvetila družini. Svojo moč za vestno izvrševanje svojih dolžnosti pa je črpala iz globoke vere v Boga in ljubezni do Marije. Poleg svoje službe je našla še vedno čas, da se je lahko udeleževala v naših organizacijah. Tako je tov. Lekše od ustanovitve dalje ves čas zvesta članica in odbornica Poselske zveze, marljiva sodelavka pri Služkinjskem domu. Vedno je pripravljena pri vsaki akciji požrtvovalno sodelovati in se nikoli ne straši nobenega truda, če gre za blaginjo svoje organizacije in sluškinj. Zato ji Poselska zveza izreka iskrene častitke in želi, da jo Bog ohrani še mnogo let čilo in zdravo in ji nekoč poplača ves njen trud in požrtvovalnost v večni domovini.

Pevski zbor sluškinj obveščamo, da se bodo pričele redne pevске vaje 18. septembra v običajnih prostorih Slu-

Vsi protidraginjski ukrepi nezadostni

O tem problemu je priobčil »Trgovski list« v št. 96 zelo aktualen članek. Zaradi tega ga priobčujemo v celoti. Članek se glasi: V podkrepitev svojih člankov o negativnem boju proti draginji ter da znova opozorimo, da je treba voditi protidraginjske akcije drugače kot do sedaj, objavljamo glavne misli uvodnika, ki ga je objavil belgrajski »Privredni pregled«.

Uvodoma naglaša članekar, da je sedaj tudi finančni minister v svojem zadnjem eksperimentu novinarjem priznal, da draginja še nadalje raste. Vzrok za to povečanje draginje so po mnenju ministra vojne razmere, so torej le bolj posledice psihološke narave. Zaradi tega tolmačenja se tudi še nadalje povečujejo javna bremena. Kakor hitro so bile objavljene nove dvanaštine, je prišlo zvišanje poštnih pristojbin, par dni kasneje pa tudi zvišanje železniških pristojbin.

Namesto politike, ki bi znižala draginjo, ali jo vsaj stabilizirala, smo pred novim zvišanjem cen zaradi višjih javnih bremen. Nato nadaljuje »Privredni pregled«:

»Zatiranje draginje z uredbami se je izkazalo kot neizvedljivo. Oblasti še naprej dovoljujejo vse zahtevane višje cene, ker daje poslovni svet trdne dokaze za utemeljenost zvišanih cen za predmete, ki so pod kontrollo. Za predmete pa, ki so prepuščeni svobodnemu prometu glede cen in ki tvorijo gros prometnih predmetov, gredo cene še nadalje kvišku. To pa se do-

in z razširitvijo sedanje vojne izven Evrope. Konec avgusta je Amerika preseglala produkcijo 1000 letal mesečno. Produkcija pa je v stalnem naraščanju za vse panoge oboroževanja. Iz ameriških časopisov pa je videti, da se ameriško javno mnenje pripravlja, da bo morala Amerika stopiti v vojno. V začetku tega tedna je bilo poklicanih prvih 60.000 ameriških rezervistov pod orožje.

Boji v Sredozemlju so povsod še v znamenju priprav za večje spopade. Anglija nadzira priprave Italije za napad na Egipt, ki bi se naj izvršil obenem z glavnim napadom na Anglijo. Ponavljajo se italijanski napadi na Malto in Gibraltar. Angleska letala vrše povsod protinapade.

Francoske kolonije v Afriki so se pridružile angleskim kolonijam v boju proti Nemčiji in Italiji. Za razplet bojev v Afriki, predvsem v zvezi s pričakovanim italijanskim napadom na Egipt, bo ta odločitev francoskih kolonij velike važnosti.

kinjskega doma ob pol 9 zvečer. Vabimo vse doseđanje pevke in prosimo, da pridejo še nove, da bo zbor čim močnejši.

Vse članice obveščamo, da bo četrto nedeljo, to je 22. septembra 1940, v stolnici ob pol 6 zjutraj sveta maša s skupnim obhajilom.

Romarsko božjo pot na Rožnik priredi Poselska zveza istega dne popoldne. Prosim, da se pripravi na Rožnik ob pol 4 popoldne pri Lurški Mariji pod Rožnikom. Nato bo krenil sprevid na Rožnik, kjer bo ob 4 govor in pete litanije z blagoslovom. Prosim, da se te pobožnosti v obilnem številu udeležite.

29. septembra 1940 ob 5 popoldne bo v Domu sluškinj predavanje za mlada dekleta-zaupnice. Predaval bo tajnik g. Jožko Rozman. Vabimo dekleta, da se tega predavanja v velikem številu udeležite, na katerem bodo dobile pouk za delo v svoji strokovni organizaciji.

Nemški in izobraževalni tečajji se bodo pričeli najbrž v mesecu oktobru, kar bomo še posebej obvestili v časnikih in po zaupnicah.

gaja v letni sezoni, ko prihajajo na trg novi plodi žetve in ko je promet znatno boljši. Kaj pa bo na jesen in na zimo, ko še do sedaj ni bilo nič storjeno za stabilizacijo cen? Isto vprašanje se postavlja tudi za stabilizacijo državnega proračuna. Če pa se upošteva še to, da bo gospodarstvo sedaj v slabših razmerah kot pred letom dni, tedaj je položaj še težji. Letos imamo slabo žetev, slabšo industrijsko delavnost zaradi pomanjkanja surovin ter slabšo kupno moč potrošnikov zaradi zmanjšanih dohodkov ter višjih cen. Vse to bo imelo velik vpliv na cene, zlasti še, ker je bila v vsej Evropi žetev slaba, dovoz iz čezmorskih dežel pa je onemogočen, dočim smo mi zavezani, da izvažamo živila v zamenjavo za druge industrijske predmete. Ker so se tudi ti podražili, je prognoza za cene na domačem trgu zelo neugodna.

Koliko škode imamo, ker se ni vodila politika stabilizacije cen, vidimo tudi iz številnih delavskih stavk, ki so imele v glavnem samo ta namen, da se delavske mezde prilagode večji draginji. Gospodarstvo je pri tem izgubilo zelo mnogo delovnih dni. Verjetno je, da se bo delavsko gibanje za povečanje mezd širilo še nadalje, ker kažejo cene živil stalno tendenco zvišanja cen. Niti državni nameščenci ne bodo mogli plačati dolgov s povečanjem dohodkov za 10%, ko pa je draginja v detajlni trgovini narasla za 40%.

Tudi naša javnost premalo poudarja važnost stabilizacije cen. Ona se bolj bavi z beleženjem činjenic ter zahteva, da se plače zvišajo, kakor da bi bil v tem lek za to stanje. Tako piše »Vremec«, da je treba zaradi teh razmer revidirati uredbo o minimalnih mezdah ter te zvišati. Vsekakor bi bilo treba z ozirom na zvišanje cen sedanje mezde spraviti v sklad. Ali pa je s tem tudi doseženo, ko smo pa stalno v znaku naraščanja cen! Pa če tudi sedaj revidiramo to uredbo, ali ne bomo zopet prisiljeni, da postavimo znova na dnevni red vprašanje zvi-

šanja cen? Kako dolgo pa bo šlo še to naprej?

Poskus s stabilizacijo cen za nekatere predmete nikakor ne more imeti uspeha. Določene so cene žitu in moki, in vendar se stvar težko izvede. More pa se zgoditi tudi to, da ostanje naša mesta še nadalje brez kruha. Enako je z ogrevnim materialom. Vse to pa se dogaja zaradi enostranske presoje dejstev. Avtorji uredb in naredb delajo vsak na svoj način, brez ozira na druge okoliščine. Finančni minister zahteva od gospodarstva maksimum finančnih žrtev, prometni minister zahteva višje tarife, minister za socialno politiko pa zahteva, da se ta bremena ne prenesejo v breme potrošnikov. Ni enotne politike, temveč vsak vleče na svojo stran. Država noče finančno nič zhtvovati za ohranitev stabilizacije cen. Ona stalno zvišuje vsa fiskalna bremena, ki se nato prelože in ki stalno povečujejo draginjo. Tu je tudi glavni vzrok za povečanje draginje. Vojna je samo povzročila nekatere motnje na tržišču blaga, ki je predmet mednarodne trgovine. Za predmete pa, ki jih sami proizvajamo in za katere imamo sami surovine, pa bi se smela dvigniti draginja največ za 15% nikakor pa ne za 30 do 40 odstotkov, kakor se je to zgodilo sedaj.

(Med tem je draginja ponovno narasla, tako da moremo govoriti že o 50% dvigu. — Prip. ur.)

Uredba o maksimiranju cen v trgovini na drobno

Te dni smo dobili novo uredbo o kontroli oz. maksimiranju cen blaga za detajlno trgovino. S to uredbo bo omogočeno uradu za kontrolo cen predpisati tudi maksimalne cene v trgovini na drobno. To se bo vršilo na ta način, da bo urad predpisal maksimalne prodajne cene na drobno, ali odredil najvišji kosmati zaslужek v odstotkih, katerega bo trgovec lahko priračunal k nabavnici ceni.

Trgovci na drobno niso vezani zahtevati odobritev cen, ker bodo cene za blago že vnaprej določene. Vsako dražje prodajanje blaga kakor to določi urad, se bo strogo kaznovalo.

Trgovinski minister dr. Andres je ob izdaji te uredbe dal za tisk daljšo izjavo, v kateri je med drugim tudi rekel: »Mi ne bomo dopustili, da bi relativno pomanjkanje posameznega blaga omogočilo obogatitev posameznikov na račun naroda. Uredbe se morajo izvajati, če hočemo zaustaviti val draginje. Zato se bodo sankcije, ki smo jih predvideli, najstrožje izvajale, nakar opozarjam tako zainteresirane, kakor tudi organe oblasti, kajti vsak bo za svoje delo odgovoren.«

Krepke besede, da bi jim res sledila dejanja.

Tudi v uredbi o kontroli zunanje trgovine predvidene večje spremembe

Poleg uredbe o kontroli cen v trgovini na drobno se pripravlja tudi reforma v uredbi o kontroli zunanje trgovine. V tej uredbi so predvidene prisilne organizacije za izvoznike in uvoznike, kateri bodo mogli svoje trgovske posle opravljati samo preko teh organizacij.

Nadzorstvo nad vso zunanjo trgovino bo v bodoče vršil svet za zunanjo trgovino. Poseben koordinacijski odbor pri zunanjem ministertvu pa bo dajal potrebne instrukcije in navodila v zvezi s trgovinskimi pogodbami.

S to uredbo bo izvršena kontrola cen pri uvozu in izvozu in bo določena maksimalna cena zaslужka za izvoznike. Izvršena bo tudi organizacija tako uvoznikov kot izvoznikov in se bodo nove tvrdke mogle ustanoviti le v soglasju s prizadetimi prisilnimi organizacijami.

Delavska PRAVICA
GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUBSTVA

Izhaja vsak četrtek popoldne, v primeru praznika dan prej. — Uredništvo in uprava je v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22-I. — Oglasi, reklamacije in na ročnina na upravo, Miklošičeva 22-I. Oglasi po ceniku. — Telefon števa. 4948. Številka pošt. čekovnega računa 14.900.

Posamezna številka 1 din. Naročnina: za 1 mesec 4 din, za četrt leta 10 din, za pol leta 20 din, za vse leto 40 din. Zamejstvo mesečno 7 din, letno 70 din. List urejuje in za odgovarja Tone Fajfar v Ljubljani. Izdaja za konzorec »Delavske pravice«. Sredko 7. mer. Ljubljana. Tiska Zadržna tiskarna r. z. o. z. v Ljubljani, Tyrševa c. 17 (Maks Blojco)

MALI OGLASI

POSAMEZNA BESEDA 50 PAR

LETOS POZOR! »Dürkopp«, »Triumpf«, »Styria«, »Avstrodaimler« in kolesa drugih znamk daje po najnižji ceni na obroke Ciril Kmetič v Dobu 110

PRIPOROČILO!

Podpisani vsakomur priporočam edino slovensko zavarovalno podjetje **VZAJEMNO ZAVAROVALNICO** katera mi je ob požarni nesreči v avgustu letos, škodo v moje največje zadovoljstvo ocenila in tudi takoj izplačala. Zahvala pa tudi zastopniku Velkovrh iz Vrhovcev, kateri je poskrbel ob času zavarovanja, da sem imel zavarovane vse premičnine, kar je ob požaru prav tako važno, kakor poslopja sama.

Vič, dne 1. septembra 1940.

Prebil Franc I. r.